

- ✓ Notícies
- ✓ L'ús social de la llengua catalana
- ✓ Apunts
- ✓ En xarxa
- ✓ El camí de les paraules
- ✓ Propostes
- ✓ Jocs de llengua

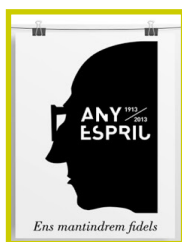
Notícies

2013: Any de commemoracions (II)

En el número anterior us parlàrem dels centenaris de la publicació de les *Normes ortogràfiques* i del naixement de l'escriptor Bartomeu Rosselló-Pòrcel. En aquest, tractarem de l'Any Espriu i del centenari del naixement de Marià Villangómez.

Any Espriu

L'any 2013, designat Any Espriu, és el centenari del naixement de Salvador Espriu. Aquest any literari té com a objectiu honrar la memòria de l'escriptor i difondre'n l'obra i el llegat.

Salvador Espriu i Castelló (Santa Coloma de Farners, 1913 – Barcelona, 1985) és un dels autors més insignes de les lletres catalanes. Poeta, dramaturg i novel·lista, Espriu és considerat un dels renovadors de la prosa catalana de fórmules noucentistes.

La producció literària d'Espriu (poeta, dramaturg i novel·lista) és extensa. Espriu publica un primer llibre en castellà amb setze anys, i després sorprèn amb la prosa catalana de les seves primeres obres, *El doctor Rip* i *Laia*, el 1931. Després publica els llibres de narracions *Aspectes* (1934), *Ariadna al laberint grotesc* (1935), amb una prosa situada entre la sàtira esperpèntica i el lirisme. Cal destacar, però, els llibres de poemes *Cementiri de Sineira* (1946), *El caminant i el mur* (1954) i *La pell de brau* (1960), probablement la seva obra més coneguda. Espriu desenvolupa un món propi, identificat amb "Sineira", que és el nom d'Arenys llegit al revés. *Primera història d'Esther* (1948), la seva primera obra dramàtica, jugà un paper important en la recuperació del teatre català.

L'agenda de l'any Espriu inclou activitats com ara exposicions, representacions teatrals, actes de difusió lectora, presència als mitjans de comunicació, etc. i també iniciatives de caràcter digital que podeu consultar al lloc web www.anyespriu.cat/.

Centenari del naixement de Marià Villangómez

El 2013 també es compleix el centenari del naixement d'un dels autors més reconeguts d'Eivissa, Marià Villangómez Llobet. Per aquesta raó, les institucions de les Pitiüses han declarat el 2013 l'any dedicat a aquest escriptor i organitzen diferents activitats per recordar-lo.

Villangómez, poeta i traductor, va néixer a la ciutat d'Eivissa el 10 de gener de 1913 i hi va morir l'any 2002.

El 1946 publica el primer llibre de poesies i no tanca l'etapa poètica (recollida en tres volums el 1986) fins l'any 1963, data a partir de la qual se centra en l'assaig, el teatre, l'article periodístic i, sobretot, en les traduccions de poesia.

Villangómez reconeix que és possible que la condició d'illenc, d'home de la Mediterrània, hagi influït en la seva persona, però es resisteix a ser caracteritzat, essencialment, com un poeta illenc: «Hi veig una limitació, i a més sospito que el poeta hauria existit, i ben semblant, nascut en unes altres circumstàncies geogràfiques» diu l'autor. La seva poesia s'impregna del paisatge i de la gent d'Eivissa. Però, a la vegada, supera la tradició i es mou en uns paràmetres molt més amplis a la recerca de la poesia pura.

Durant la dècada dels anys vuitanta rep diversos premis literaris com el Crítica Serra d'Or de traducció poètica (1984) per *Trenta-quatre poemes*, de W. B. Yeats; el Cavall Verd (1985) per *Isabel o el test d'alfàbrega* i per *La vigília de Santa Agnès*, de John Keats, i el Crítica Serra d'Or d'obres completes (1987) per *Obra completa: poesia*. També és reconegut institucionalment amb la Creu de Sant Jordi (1984) i el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes (1989).

Algunes consideracions de l'Institut d'Estudis Catalans sobre l'ús social de la llengua (II)

En el número anterior us reproduïrem un extracte de les consideracions sobre l'estat de l'ús social de la nostra llengua que va fer públiques l'Institut d'Estudis Catalans (IEC). Ara us en transcrivim algunes de les propostes per millorar la situació de la llengua que, encara avui, es poden considerar vigents.

Les propostes

L'Institut reclama que totes les institucions públiques assumeixin el lideratge que els correspon a l'hora d'avançar en la recuperació i l'impuls de l'idioma.

A més a més:

- Vol alertar dels perills que representa fer habitual el canvi de llengua per a la supervivència mateixa del català i considera que caldria fer ben explícit que només la implicació personal de cadascú, independentment de la llengua d'origen, podrà ajudar a superar aquest perill.
- Recalca la gran responsabilitat que tenen les nostres universitats en la defensa de l'ús del català.
- Insta les autoritats polítiques a establir requisits legals eficaços de coneixement del català per a tots els funcionaris que exerceixen en els territoris de parla catalana.
- Insta també tots els professionals a emprar el català. Igualment, l'IEC demana a totes les empreses del país que mostrin activament i de manera prioritària un capteniment favorable a l'ús parlat i escrit de la llengua catalana en totes les actuacions.

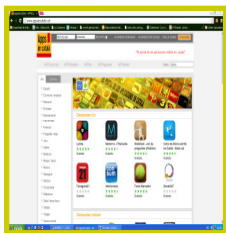
Apunts

Indicacions temporals i preposicions

Cal parar atenció a l'ús de les preposicions que introdueixen períodes temporals. Us esquematitzam alguns d'aquests usos en el quadre següent:

Període	Amb preposició o sense	Exemples
Segles i dècades	Amb preposició (<i>a</i> o <i>en</i>)	<i>El seu fill ja va néixer al segle XXI [o en el segle XX]. A la dècada dels anys seixanta... [o En la dècada dels anys seixanta...].</i>
Anys	Preferentment sense preposició	<i>El 2004 vaig comprar la casa.</i>
	Admissible l'ús de la preposició en , sense article	<i>En 2004 vaig comprar la casa.</i>
	Les construccions amb la preposició a (<i>a l'any 2004, al 2004</i>), no estan recollides per la normativa.	<i>Va néixer l'any 1984.</i>
Mesos, festes i similars	Preferentment amb la preposició per	<i>Pel maig, per Tots Sants, per les vacances, per la festa major.</i>
Parts del dia i estacions de l'any	Amb preposició (<i>a</i>)	<i>Al matí, a la nit, a la tardor, a l'estiu.</i>
Mots <i>matinada, matí, dia i nit</i>	Amb preposició (<i>de</i>)	<i>Passeja molt de matí. Ho farà de dia i de nit. Han telefonat de matinada.</i>
Expressions temporals distributives	Poden anar amb la preposició a o sense	<i>Dues vegades (a) l'any. Quatre dies (a) la setmana.</i>
Expressions temporals en sentit puntual	Amb preposició (<i>a</i>)	<i>Dinarem a les dues. Arribaran a fi de mes. D'aquí a tres setmanes.</i>
Expressions temporals en sentit duratiu	Amb preposició (<i>en</i>): període parafrasejable per "en el terme de", "durant"	<i>Ho heu de fer en quinze dies. En els darrers mesos ha plogut molt.</i>

Appsencatalalà

<http://www.appsencatala.cat/>

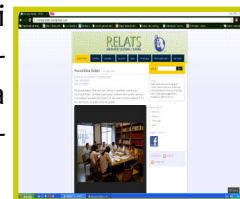
Appsencatalalà és un portal que recopila tots aquells programes per a mòbils que hi ha disponibles en català a les botigues d'aplicacions d'Apple (iPhone, iPad) i Android.

Appsencatalalà és un espai que està en constant recerca i actualització per tal d'anar-hi afegint les novetats que vagin sortint al mercat. Ara com ara, ja disposa de 700 aplicacions, ordenades per categories (esports, llibres, notícies, viatges, xarxes socials...).

Relats

<http://revistarelat.wordpress.com/>

Relats és una revista trimestral de pensament per a joves. Tracta sobre filosofia, medi ambient, actualitat i experiències de solidaritat. També inclou una tira còmica i una entrevista a personatges «de fe i d'acció». A la secció «Ens diuen» s'hi pot escriure alguna reflexió, comentari, experiència, o penjar-hi una foto denúncia. Els comentaris més interessants es publiquen a la revista.

El camí de les paraules

Orangutan

L'orangutan (*Pongo pygmaeus*), mamífer primat de la família dels pòngids, amb membres anteriors molt llargs, peus articulats obliquament, cos cobert de pèl llarg i vermellenc, pacífic i solitari, habita els arbres de les selves de Borneo i Sumatra. Entre els grans simis, l'orangutan és el parent més llunyà de l'home. *Orangutan* és una paraula d'origen malai, formada per dos vocables *Orang* (home) *Hutan* (bosc), que significa 'home del bosc'. El malai ha actuat sovint com a llengua intermediària entre les llengües asiàtiques i les europees; així, paraules com *ketxup* (xinès) o *mango* (tàmil) ens han arribat a través d'aquesta llengua.

Propostes

Cine.cat

Arriba **cine.cat**, una passa més en el procés de normalització de la nostra llengua a les sales de cinema. Es tracta d'una sala del **Cineciutat** (carrer de l'Emperadriu Eugènia, 6, de Palma) dedicada exclusivament al cinema en català. Els socis de cine.cat podran accedir a una sala en exclusiva on es projectaran creacions audiovisuals rodades o subtítolades en català, tant estrenes com reposicions, curtmetratges, documentals i altres formats. Aquesta sala funcionarà amb un sistema pioner al món del cinema: la **tarifa plana**. Un pagament de 15 € cada mes donarà accés il·limitat a la sala de cine.cat. La durada mínima de la tarifa és de 6 mesos. Fes-te'n soci!

cine.cat

ARA Balears

El nou diari en català de les Illes, *ARA Balears*, ja és als quioscs i a la xarxa. Aquest nou diari en català agafa el relleu del *dBalears* i neix amb la voluntat d'esdevenir «un mitjà d'informació i anàlisi, un espai per al pensament crític i per a la construcció d'alternatives», segons el manifest fundacional, en el qual es defineix com «un mitjà de comunicació modern, independent, rigorós i de qualitat». L'*ARA Balears* és fruit de la iniciativa d'un grup de periodistes i empresaris mallorquins, i s'ha posat en marxa gràcies al suport de les empreses editores de l'ARA i del *dBalears*. El web AraBalears.cat ja està operatiu, amb informació de l'arxipèlag actualitzada minut a minut.

Jocs de llengua

Creau cinc paraules compostes formades per un verb i un nom (com *escuradents*) relacionant la primera part d'una paraula amb una de les imatges. Podeu descobrir els cinc mots amb l'ajuda dels comentaris.

passa

caga

talla

somia

para-

No espereu que aquest prengui una decisió en un tres i no res:

Un que viu a la lluna, sense tocar de peus a terra:

No sabeu com s'agraeix quan fa fred i se't congela fins i tot l'aire que respireu:

Aparell una mica inútil per a aquells que se les mosseguen:

Jo de vosaltres me l'enduria a la platja si no voleu acabar com un escamarlà:

Joc de paraules i passatemps. Generalitat de Catalunya (adaptació)

Solucions: cagadubtes, somiatrutes, passamuntanyes, tallanugles, para-sol.

Recordau que, com a treballadors del Consell de Mallorca, teniu a la vostra disposició el Servei de Normalització Lingüística per resoldre els vostres dubtes lingüístics i per corregir els textos escrits que origineu en la vostra feina diària. També us podeu assessorar sobre els vostres drets lingüístics. Hi podeu contactar per telèfon (971 219 581) o bé per correu electrònic (nlinguistica@conselldemallorca.net).

Consell de
Mallorca

Vicepresidència de
Cultura, Patrimoni i Esports

butlletí electrònic
juliol-setembre 2013